

Міністерство освіти і науки України
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
Південноукраїнський центр професійного розвитку керівників та фахівців
соціономічної сфери

РОЗВИТОК КРЕАТИВНОСТІ ЯК РЕСУРСУ ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ОСОБИСТОСТІ: ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ

**ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ
04 квітня 2025 року**

ОДЕСА

УДК: 159.953:37.015.3:005.963

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ:

Черненко Наталія Миколаївна - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри освітнього менеджменту та публічного управління.

Соловейчук Олена Максимівна – фахівець Південноукраїнського центру професійного розвитку керівників та фахівців соціономічної сфери.

*Рекомендова вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський
національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
(протокол №14 від 24 квітня 2025 р.)*

Рецензенти:

Ольга ЗБАРСЬКА (Olga Zbarskaya) - доктор наук, експерт у галузі креативного потенціалу людини, член академії ACSW, член The Textbook & Academic Authors Association, засновник та президент компанії «OZCREDO», автор книг та підручників.

Осіпова Тетяна Юріївна - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки Університету Ушинського

Розвиток креативності як ресурсу інноваційного потенціалу особистості: психолого-педагогічні аспекти: збірник матеріалів всеукраїнської науково-методичної конференції з міжнародною участю. Одеса : Університет Ушинського, 2025. 511 с.

До збірника увійшли матеріали всеукраїнської науково-методичної конференції з міжнародною участю, присвяченої різним психолого-педагогічним аспектам інноваційного потенціалу особистості, сучасним методам та формам організації освітнього процесу у закладах освіти різного рівня, розвитку креативного мислення під час підготовки здобувачів у закладах освіти.

Науковці висвітлюють питання щодо сучасних форм і методів розвитку креативності як ресурсу інноваційного потенціалу особистості.

Відповідальність за зміст матеріалів несуть їх автори.

© Університет Ушинського

5. Pavlić, M., Kramarić, M., & Butković, A. (2023). Self- and other-reported creativity and its association with personality in a cappella singers. *Psychology of Aesthetics Creativity and the Arts*, 17(5), 590-597. <https://doi.org/10.1037/aca0000406>
6. Prabhakaran, R., Green, A., & Gray, J. (2013). Thin slices of creativity: using single-word utterances to assess creative cognition. *Behavior Research Methods*, 46(3), 641-659. <https://doi.org/10.3758/s13428-013-0401-7>
7. Shpyrka, A., Bondarenko, L., Kondratenko, G., & Shpyrka, A. (2021). Emotional expressiveness of the vocalist: a cross-sectional study. *Rast Musicology Journal*, 9(2), 2893-2916. <https://doi.org/10.12975/rastmd.20219211>

ЦИБУХ Людмила Миколаївна

РОЗВИТОК КРЕАТИВНОСТІ У СТУДЕНТІВ-ПСИХОЛОГІВ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ПСИХОЛОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН

Проблема креативності є однією з найбільш актуальних у сучасному світі. Саме креативність дозволяє нам ефективно розв'язувати проблеми у будь-якій сфері діяльності.

Для психологів креативність має велике значення, оскільки робота з людьми: проведення консультацій, складання психокорекційних програм, програм з розвитку певних якостей, програм з профілактики завжди базується не лише на знаннях, але й на креативності самого психолога. Саме вона дозволяє професіоналу працювати більш продуктивно, вирішувати складні завдання, допомагати людині розв'язати ті проблеми, з якими вона прийшла до психолога, оскільки кожна людина унікальна і ми не можемо до кожного підходити однаково, без урахування індивідуальних та вікових особливостей.

Аналіз психологічної літератури показав, що проблема креативності розглядалась багатьма зарубіжними та вітчизняними авторами (Дж. Гілфорд, Дж. Равен, Л. Терстоун, Е. Торренс, Д. Богоявленська, Е. Воронцова, О. Кульчицька, В.О. Моляко, В. Павленко та ін.).

Так, Дж. Гілфорд та Е. Торренс визначали креативність як самостійну здібність, що не залежить від рівня розвитку інтелекту [2].

При цьому Е. Торренс визначав, що креативність має три основні складові: швидкість або продуктивність, гнучкість та оригінальність [3]. Він також наголошував, що завдання, які розв'язує людина, лише тоді сприятимуть розвитку креативності, коли будуть спрямовані на процес творчості.

Дж. Гілфорд виділяв такі особливості креативності, як: швидкість думки, оригінальність, гнучкість, допитливість, розробка гіпотез та іррелевантність [4].

Обидва автори розглядали креативність як здатність до дивергентного мислення, яке має багато нестандартних та оригінальних рішень. Дивергентне мислення виникає тоді, коли немає готового алгоритму розв'язання проблеми. Останнє характерне для професії психолога.

Креативність, як зазначено у Вікіпедії, - це характеристика когось або якогось процесу, який формує щось нове і цінне [1].

Враховуючи значення креативності в роботі психолога-практика, під час проведення лекційних та практичних занять з майбутніми психологами я активно використовую пошукові, творчі завдання.

Так, на практичних заняттях з дисципліни «Соціально-психологічні аспекти міжкультурної комунікації» студентам було дано завдання розробити принципи культури спілкування для україно-японської та україно-американської корпорації. Дане завдання не лише перевіряло їх знання з основ міжкультурної комунікації та особливості взаємодії між представниками різних культур, але й сприяло розвитку творчості та креативності студентів, оскільки їм довелося, по-перше, виявити та сформулювати можливі проблеми у спілкуванні представників різних культур; по-друге, сформулювати різноманітні ідеї щодо розроблення заданих принципів; по-третє, проаналізувати усі спродуковані ними варіанти та обрати найбільш оригінальні та ефективні.

Окрім того, студентам ще було запропоновано під час практичних завдань визначити стереотипи, які стосуються українців, та проаналізувати шляхи їх виникнення. Таке завдання спрямоване на розвиток евристичного мислення, логіки та креативності, що обов'язково стане у нагоді майбутнім психологам під час їх практичної діяльності.

Також мною використовуються творчі завдання під час проведення практичних занять з «Сімейного консультування», що розвиває евристичне мислення студентів, їх творчість та креативність. Наприклад, майбутнім психологам потрібно підібрати прислів'я та приказки, що висвітлюють особливості щасливої сім'ї та визначити, про які якості подружжя вони говорять.

Найбільш сподобалось майбутнім психологам-практикам завдання, у якому їм потрібно було скласти сімейний кодекс, який би враховував особливості ефективної взаємодії подружжя між собою. Під час складання сімейного кодексу, студенти «приміряли» кожне запропоноване твердження на сім'ї свої батьків, визначали, чи сподобалось би це їм. Таке завдання дозволило майбутнім психологам креативно підійти до визначення принципів ефективної взаємодії в сім'ї.

Для розвитку креативності у студентів-психологів мною також були застосовані мозкові штурми на різну тематику, які дали можливість усім бажаючим проявити свою творчість та креативність, пропонуючи різноманітні варіанти вирішення поставленого завдання.

Малювання під час практичних занять з «Арттерапії» на тему «Щастя», «Дорога за обрій» (техніка В. Назаревич), «Рука підтримки» (О. Луценко) показали, що кожен малюнок є унікальним, студенти творчо підійшли до виконання запропонованих технік, намагались вкласти власний сенс у запропоновану техніку, що свідчить про їх креативність, бажання проявити себе.

Таким чином, застосування нестандартних завдань під час практичних занять є ефективним засобом розвитку креативності студентів-психологів.

Список використаних джерел:

1. Вікіпедія. Електронний ресурс <https://uk.wikipedia.org/wiki>
2. Дереча А.А. Особливості структурного профілю креативності старшокласників. *Науковий вісник ХДУ Серія Психологічні науки*. Том 1. № 3 (2017). С. 62-66.
3. Михида С. П. Психологічні аспекти креативності. Електронний ресурс <https://core.ac.uk/download/pdf/53035272.pdf>
4. Павленко В.В. Тести креативності особистості: сутнісні характеристики та особливості застосування. *Андрогогічний вісник*. Випуск 7, 2016. С.219-232.

CHAIKA Olena

**SOME BENEFITS OF USING ROLE PLAYS IN TEACHING ENGLISH
FOR ACADEMIC PURPOSES**

In learning a foreign language, the learner studies how to relate to others through and in the target language. It is through the myriad intercultural interactions that underlie the whole process of foreign language learning that the learner comes to a new understanding of the self as seen through the eyes of the cultural other and thus redefines his/her individual, social, as well as cultural identities.

The main goals of foreign language learning are:

- to develop intercultural communication competence;
- to relate to others in the target language;
- to construct and negotiate one's identities in the target language.

Role plays have been widely used in education as a learning vehicle with specific educational objectives in mind. It has been highly popular in many disciplines, where the skills of unstructured and complex problem solving are involved.

Role plays provide students with the opportunity to read, understand, and discuss a specific problem area. Students are expected to propose a logical solution to the problem presented. Each task for role play is written to leave the student at a decision point with the manager in the case presented. It will usually describe how the current position developed and what problems key personalities in the play are currently facing. Tables of data, diagrams, and photographs may be added to help provide a more complete picture. Film, video, audiotapes, and slide sequences have all been used as vehicles for the problem description. They force students to decide on an action under realistic conditions. Students cannot remain passive observers, but are trained to be action-oriented and decisive. The usage of role plays is an extremely effective method

ФОГЕЛЬ Тетяна Миколаївна Мультимодальність у функціонуванні та викладанні іноземних мов: розвиток критичного мислення	441
ФОРОСТЯН Ольга Іванівна Мотиваційно-особистісні стратегії психолого-педагогічного супроводу осіб з особливими освітніми потребами	443
KHMELEVSKA Inha A Method For Measuring Semantic Distance In Assessing Vocalists' Creativity	448
ЦИБУХ Людмила Миколаївна Розвиток креативності у студентів-психологів під час вивчення психологічних дисциплін	451
СНАІКА Olena Some Benefits Of Using Role Plays In Teaching English For Academic Purposes	453
ЧУСТРАК Анатолій Петрович, КОКОТЄЄВА Анастасія Сергіївна Креативність: як її розвивати	456
ШАРКО Інна Олександрівна Система розвитку творчих навичок здобувачів вищої управлінської освіти у рамках курсу «Креативний менеджмент»	458
ШВЕЦЬ Світлана Леонідівна Розвиток креативності як джерело інноваційного потенціалу особистості в політичному аналізі	461
ШЕВЧЕНКО Володимир Миколайович Розвиток креативного мислення як умова формування успішної особистості	463
ШПАЛЯРЕНКО Юлія Анатоліївна Потенціал використання діяльнісного підходу для розвитку креативності молодших школярів	468
ШРАГІНА Лариса Ісаківна Теорія рішення винахідницьких завдань як методологічна основа педагогічної творчості	471
SHTAINER Tetiana The Case Method In Teaching Design Disciplines: Revealing Students' Creative Potential	474
ШТЕГЕРАН Ірина Павлівна Розвиток креативного мислення у дітей з оо	477
ЯЦЕНКО Володимир Архипович Навчальний процес як середовище розвитку креативності та інноваційного потенціалу особистості	482
ІНФОРМАЦІЯ ПРО АВТОРІВ	487
ЗМІСТ	504